

REMISSYTTRANDE

Datum
2023-02-01

Dnr
2022/6621

Regeringskansliet/
Justitiedepartementet
[ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.da@regeringskansliet.se]

Betänkandet Bättre möjligheter att verkställa frihetsberövanden (SOU 2022:50)

(Departementets diarienummer Ju2022/03032)

Utredningen föreslår att det införs en ny lag med bestämmelser som möjliggör användning av hemlig övervakning av elektronisk kommunikation och hemlig dataavläsning som gäller plats- och kommunikationsuppgifter i syfte att lokalisera personer som håller sig undan från en frihetsberövande påföljd. Möjligheten att använda respektive tvångsmedel är knutet till brottet eller brottsligheten som den eftersökte dömts för, eller att den eftersökte dömts till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning.

En rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning kräver inte att det brott eller den brottslighet som den tilltalade döms för är av allvarlig art, utan kan även omfatta brottslighet av relativt lindrig art. Utredningens förslag i denna del innebär således att hemliga tvångsmedel kan användas för att eftersöka personer som dömts för mindre allvarliga brott där tvångsmedlet inte hade kunnat användas under förundersökningen. För att ingrepp i grundläggande fri- och rättigheter ska anses godtagbara krävs bl.a. att åtgärden framstår som proportionerlig. Jag anser inte att utredningens förslag i det aktuella avseendet uppfyller detta krav.

Vidare kan den föreslagna ordningen, att utgå från brottet eller brottsligheten som den tilltalade dömts för vid bedömning om tvångsmedlen ska få användas, inte tillämpas om den straffvärdesventil som utredningen föreslår införs, se SOU 2022:19. Enligt förslaget ska det vara möjligt att vid viss flerfaldig brottslighet bedöma straffvärdet för flera brott samlat och lägga detta samlade värde till grund för bedömningen av om ett hemligt tvångsmedel är tillåtet. När en person dömts till ett fängelsestraff har dock domstolen redan gjort en sådan bedömning. I dessa fall måste därför utgångspunkten vara det utdömda straffets längd. Se även 4 § första stycket 4 lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning där det också finns en straffvärdesventil.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att det i stället bör övervägas att knyta möjligheten att använda de aktuella tvångsmedlen till det utdömda straffets längd. Jag finner inte de skäl som utredningen anför mot en sådan ordning övertygande.

Förslaget i övrigt föranleder inga synpunkter från min sida.

Ärendet har föredragits av Emma Sjöberg. I ärendets beredning har även byråchefen Martin Mörk deltagit.

Mari Heidenborg